

WYMAGANIA PROGRAMOWE

Klasa III

Program nauczania–uczenia się dla I etapu kształcenia – edukacji wczesnoszkolnej

Nowa Era

Na szaro zaznaczono przewidywane efekty przypisane treściom wykraczającym ponad podstawę programową

EDUKACJA POLONISTYCZNA

Przewidywane efekty edukacyjne (umiejętności, wiadomości, społecznie akceptowane zachowania)

1. Osiągnięcia w zakresie słuchania:

- obdarza uwagę rówieśników i dorosłych
- słucha wypowiedzi nauczyciela, rówieśników i innych osób w różnych codziennych sytuacjach
- okazuje szacunek wypowiadającej się osobie
- wykonuje proste zadania według usłyszonej instrukcji, podawanej przez nauczyciela etapowo
- zadaje pytania w sytuacji braku zrozumienia słuchanej wypowiedzi
- słucha z uwagą tekstów czytanych przez nauczyciela
- słucha uważnie i z powagą wypowiedzi osób podczas uroczystości, koncertów, obchodów świąt narodowych i innych zdarzeń kulturalnych
- słucha tekstów interpretowanych artystycznie
- przejawia w powyższych wydarzeniach zachowanie adekwatne do sytuacji
- słucha wypowiedzi innych i najczęściej czeka na swoją kolej, aby się wypowiedzieć
- potrafi na ogół panować nad chęcią nagłego wypowiedzania się, szczególnie w momencie wykazywania tej potrzeby przez drugą osobę

2. Osiągnięcia w zakresie mówienia:

- mówi na tematy związane z życiem rodzinnym, szkolnym oraz inspirowane literaturą
- wypowiada się, stosując adekwatne do sytuacji wybrane techniki języka mówionego: pauzy, zmianę intonacji
- formułuje pytania, dotyczące sytuacji zadaniowych, wypowiedzi ustnych nauczyciela, uczniów lub innych osób z otoczenia
- wypowiada się w formie uporządkowanej i rozwiniętej na tematy związane z przeżyciami, zadaniem, sytuacjami szkolnymi, lekturą, wydarzeniami kulturalnymi– porządkuje swoją wypowiedź, poprawia w niej błędy
- opowiada treść historyjek obrazkowych, dostrzegając związki przyczynowo-skutkowe– wypowiada się na temat ilustracji
- opowiada treść historyjek obrazkowych
- systematycznie wzbogaca słownictwo czynne
- odpowiada na pytania dotyczące przeczytanych tekstów, ilustracji
- omawia treść przeczytanych tekstów i obejrzanych ilustracji

- nadaje znaczenie i tytuł obrazom i fragmentom tekstów
- składa ustne sprawozdanie z wykonanej pracy
- recytuje z pamięci krótkie rymowanki, wiersze, piosenki
- dobiera stosowną formę komunikacji werbalnej i własnego zachowania, wyrażającą szacunek i empatię do rozmówcy
- dostosowuje ton głosu do sytuacji, np. nie mówi zbyt głośno
- nazywa czynności, sytuacje, doświadczenia
- wykonuje eksperymenty językowe, nadaje znaczenie czynnościom i doświadczeniom, tworząc charakterystyczne dla siebie formy wypowiedzi
- nadaje znaczenie czynnościom i doświadczeniom, tworząc charakterystyczne dla siebie formy wypowiedzi
- uczestniczy w zabawie teatralnej
- ilustruje mimiką, gestem i ruchem zachowania bohatera literackiego lub wymyślonego
- rozumie umowne znaczenie rekwizytu i umie posłużyć się nim w odgrywanej scenie

3. Osiągnięcia w zakresie czytania:

- odczytuje uproszczone rysunki, piktogramy, znaki informacyjne, napisy
- porządkuje we właściwej kolejności ilustracje historyjek obrazkowych
- uzupełnia brakującą ilustrację historyjki obrazkowej
- czyta poprawnie na głos teksty zbudowane z wyrazów opracowanych w czasie zajęć, dotyczące rzeczywistych doświadczeń dzieci i ich oczekiwań poznawczych
- czyta poprawnie na głos teksty zbudowane z nowych wyrazów
- czyta i rozumie krótkie teksty informacyjne
- czyta w skupieniu po cichu i rozumie teksty drukowane
- czyta w skupieniu po cichu teksty zapisane samodzielnie w zeszycie
- wyodrębnia postacie i zdarzenia w tekstach do nauki czytania i krótkich tekstach literackich
- ustala kolejność zdarzeń i ich wzajemną zależność
- odróżnia zdarzenia istotne od mniej istotnych
- odróżnia postacie główne i drugorzędne
- wskazuje cechy i ocenia bohaterów
- uzasadnia ocenę bohaterów
- określa nastrój w przeczytanym utworze
- wskazuje wydarzenie zmieniające postępowanie bohatera
- odróżnia elementy świata fikcji od realnej rzeczywistości, byty rzeczywiste od medialnych, byty realistyczne od fikcyjnych
- wyszukuje w tekstach fragmenty będące odpowiedzią na sformułowane przez nauczyciela pytanie
- wyszukuje w tekstach fragmenty określone przez nauczyciela
- wyszukuje w tekstach fragmenty według niego najpiękniejsze, najważniejsze, trudne do zrozumienia
- wyróżnia w czytanych utworach literackich zdania opisujące bohatera (człowieka lub zwierzę)

- eksperymentuje, przekształca tekst, układa opowiadanie twórcze, np. dalsze losy bohatera
- komponuje początek i zakończenie tekstu na podstawie ilustracji lub przeczytanego fragmentu utworu
- wyróżnia w czytanych utworach literackich dialog, opowiadanie, opis
- czyta książki wskazane przez nauczyciela – czyta książki samodzielnie wybrane

4. Osiągnięcia w zakresie pisania:

- dba o estetykę i poprawność graficzną odręcznego pisma
- pisze czytelnie i płynnie zdania i tekst ciągły
- rozmieszcza poprawnie tekst ciągły na stronie zeszytu
- pisze w jednej linii
- przepisuje zdania i tekst ciągły
- przestrzega poprawności ortograficznej w wyrazach poznanych i opracowanych podczas zajęć
- pisze z pamięci wyrazy i zdania
- pisze ze słuchu wyrazy i zdania
- stosuje poprawnie znaki interpunkcyjne na końcu zdania i przecinki przy wyliczaniu
- zapisuje poznane i najczęściej stosowane skróty, w tym skróty matematyczne
- porządkuje i zapisuje wyrazy w kolejności alfabetycznej według pierwszej i drugiej litery
- zapisuje poprawnie liczebniki oraz wybrane, poznane w trakcie zajęć pojęcia dotyczące dyscyplin naukowych
- pisze wielką literą imiona, nazwiska, nazwy miast, rzek, ulic, nazwy geograficzne, tytuły utworów i książek
- zna zasadę pisowni wyrazów z „ó” (wymiana na „o, a, e”)
- zna zasadę „rz” wymiennego na „r”
- zna zasadę pisowni wyrazów z końcówką „-ów, -ówka”
- zna zasadę pisowni „rz” po spółgłoskach
- zna zasadę pisowni „ż” wymiennego na „g”
- zna zasadę pisowni „ch” wymiennego na „sz”
- zna zasadę rozdzielnej pisowni „nie” z czasownikami
- zna zasadę łącznej pisowni „nie” z przymiotnikami
- zna niektóre wyjątki w pisowni „sz” po spółgłoskach (pszczoła, pszenica, kształt, wszyscy, wszędzie)
- zna zasadę pisowni „sz” po spółgłoskach w pisowni przymiotników w stopniu wyższym i najwyższym (bez podawania nazw stopni)
- zna zasadę pisowni „u” w końcówce -uje, -uję, -ują w pisowni czasowników
- zna zasadę pisowni „u” w końcówkach -unek, -unka
- pisze poprawnie wyrażenia przymkowe
- nad, pod, obok, w, za, przy, przed
- pisze samodzielnie kilka zdań na podany temat

- pisze notatkę, życzenia, ogłoszenie, zaproszenie, podziękowanie, list
- zapisuje wielką literą adres nadawcy i odbiorcy listu
- pisze krótkie teksty, wykorzystując aplikacje komputerowe
- układa i zapisuje zdarzenia we właściwej kolejności
- układa i zapisuje plan wypowiedzi
- układa i pisze opis przedmiotu, rośliny, zwierzęcia na podstawie ilustracji lub własnych obserwacji
- układa i zapisuje opowiadanie złożone z około 10 zdań

5. Osiągnięcia w zakresie kształcenia językowego:

- wyróżnia w wypowiedziach zdania, w zdaniach wyrazy, w wyrazach sylaby oraz głoski
- różnicuje głoski na samogłoski i spółgłoski
- rozróżnia i stosuje w poprawnej formie rzeczowniki, czasowniki, przymiotniki
- określa rodzaje rzeczownika w liczbie pojedynczej
- rozpoznaje czasy czasownika – wprowadzenie terminów: czas teraźniejszy, przeszły, przyszły
- rozpoznaje zdania oznajmujące, pytające, rozkazujące w wypowiedziach ustnych i pisemnych
- przekształca zdania oznajmujące w pytania i odwrotnie oraz zdania pojedyncze w złożone
- stopniuje przymiotniki (stopniowanie regularne bez nazywania stopni)
- gromadzi słownictwo wokół danego tematu
- gromadzi wyrazy/skojarzenia z podanym wyrazem
- rozpoznaje wyrazy o znaczeniu przeciwnym, wyrazy pokrewne i o znaczeniu bliskoznacznym
- łączy w pary i tworzy pary wyrazów o znaczeniu przeciwnym (różne części mowy)
- zna wyrazy dźwiękonaśladowcze,
- tworzy rodziny wyrazów
- używa wyrazów bliskoznacznych
- zna wyrazy o różnym znaczeniu, taka sama pisownia, różna pisownia, takie samo brzmienie (homonimy) np. zamek–budowla, w drzwiach oraz wyrazy o innym znaczeniu, innej pisowni (homofony) np. morze, może
- tworzy rymy
- tworzy wyrazy miłe i nieprzyjemne (kot, kotek, kocur, kocisko; pies, psina, psisko; ptak, ptaszek, ptaszysko itp.)
- zna znaczenie wybranych porównań, stałych związków frazeologicznych i przysłów
- łączy wyrazy w wypowiedzenia i poprawnie formułuje zdania pojedyncze i zdania złożone
- odróżnia i nazywa utwory wierszowane od pisanych prozą, określa, który tekst jest notatką, zagadką, życzeniami, zaproszeniem, podziękowaniem, ogłoszeniem, opowiadaniem, opisem, listem

6. Osiągnięcia w zakresie samokształcenia:

- podejmuje próby zapisu nowych samodzielnie poznanych wyrazów i sprawdza poprawność ich zapisu, korzystając ze słownika ortograficznego

- korzysta z różnych źródeł informacji, np. atlasów, czasopism dla dzieci, słowników i encyklopedii, zasobów Internetu i rozwija swoje zainteresowania
- wykorzystuje nabyte umiejętności do rozwiązywania problemów i eksploracji świata, dbając o własny rozwój i tworząc indywidualne strategie uczenia się

EDUKACJA MATEMATYCZNA

1. Osiągnięcia w zakresie rozumienia stosunków przestrzennych i cech wielkościowych:

- określa położenie przedmiotów w przestrzeni i na płaszczyźnie
- rozróżnia lewą i prawą stronę swojego ciała i drugiej osoby
- wyprowadza kierunki od siebie i innej osoby widzianej z przodu (także przedstawionej na fotografii czy obrazku)
- dostrzega symetrię i rysuje drugą połowę figury symetrycznej
- porównuje przedmioty pod względem wyróżnionej cechy i porządkuje je w serie malejące i rosnące
- posługuje się pojęciami: pion, poziom, skos

2. Osiągnięcia w zakresie rozumienia liczb i ich własności:

- liczy (w przód i wstecz) od danej liczby po 1, po 2, po 10 w dostępnym mu zakresie
- liczy setkami do 1000
- rozumie pojęcie liczby w aspekcie głównym, porządkowym i miarowym
- wyjaśnia znaczenie cyfr w zapisie liczby; wskazuje jedności, dziesiątki, setki, tysiące
- odczytuje i zapisuje, za pomocą cyfr i słownie liczby od zera do tysiąca oraz wybrane liczby do miliona (np. 1500, 10 000, 800 000):
- umie zapisać cyframi i odczytać wybrane liczby do 1 000 000
- porównuje dwie dowolne liczby w zakresie 10 000 (słownie i z zastosowaniem znaków: $<$, $>$, $=$)
- porządkuje liczby od najmniejszej do największej i odwrotnie
- rozumie sformułowania typu: liczba o 7 i więcej większa, liczba o 10 i więcej mniejsza w zakresie dostępnym dla dziecka

3. Osiągnięcia w zakresie posługiwania się liczbami:

- wyjaśnia istotę działań matematycznych
- dodawania, odejmowania, mnożenia i dzielenia oraz związki między nimi
- korzysta intuicyjnie z własności działań
- dodaje do podanej liczby w pamięci i od podanej liczby odejmuje w pamięci liczbę jednocyfrową, liczbę 10, liczbę 100 oraz wielokrotności 10 i 100 (w prostszych przykładach) w zakresie 1000
- mnoży i dzieli w pamięci w zakresie tabliczki mnożenia
- mnoży w pamięci przez 10 liczby mniejsze od 20
- mnoży liczby dwucyfrowe przez 2, zapisując, jeśli ma taką potrzebę, częściowe wyniki działań
- rozwiązuje równania z niewiadomą zapisaną w postaci okienka (uzupełnia okienko)

- stosuje własną strategię obliczeń, poprawnie zapisuje przeprowadzone obliczenia
- posługuje się znakiem równości, znakami czterech podstawowych działań
- korzysta intuicyjnie z własności działań
- dodaje liczby dwucyfrowe typu $32 + 24$, $45 + 38$ i odpowiednie przypadki odejmowania, zapisując w razie potrzeby
- częściowe wyniki działań lub wykonując działania w pamięci, od razu podaje wynik
- sprawnie dodaje i odejmuje liczby w zakresie 100
- sprawdza wyniki dodawania za pomocą odejmowania
- podejmuje próby obliczania sum i różnic różnymi sposobami
- dodaje i odejmuje sposobem pisemnym
- oblicza sumy i różnice większych liczb w prostych przykładach typu: $250 + 50$, $180 - 30$ – podaje z pamięci iloczyn w zakresie tabeli mnożenia
- sprawdza wyniki dzielenia za pomocą mnożenia
- ilustruje mnożenie i dzielenie
- stosuje w praktyce i na materiale manipulacyjnym rozdzielność mnożenia względem dodawania
- zna terminy: czynniki, iloczyn, dzielna, dzielnik, iloraz
- oblicza niewiadomą w postaci okienka (bez przenoszenia na drugą stronę)
- rozwiązuje łatwe równania jednodziałaniowe z niewiadomą w postaci okienka (bez przenoszenia na drugą stronę)
- ilustruje formuły działań na grafach i w tabelach, oblicza je
- porównuje, dodaje i odejmuje pełne tysiące w zakresie 10 000

4. Osiągnięcia w zakresie czytania tekstów matematycznych:

- analizuje i rozwiązuje zadania matematyczne wyrażone w konkretnych sytuacjach, na rysunkach, diagramach, tabelkach lub w słownie podanej treści,
- dostrzega problem matematyczny oraz tworzy własną strategię jego rozwiązania, odpowiednią do warunków zadania; opisuje rozwiązanie za pomocą działań, równości z okienkiem, rysunku lub w inny wybrany przez siebie sposób np. diagramie
- rozwiązuje, układa i przekształca zadania jednodziałaniowe
- rozwiązuje zadania tekstowe na porównywanie różnicowe
- rozwiązuje zadania złożone łańcuchowo
- rozwiązuje zadania złożone niełańcuchowo
- stosuje w ćwiczeniach praktycznych porównywanie ilorazowe
- rozwiązuje zadania na porównywanie ilorazowe
- rozwiązuje zadania złożone w kilku etapach
- rozwiązuje wybrane zadania złożone

- podejmuje próby rozwiązywania zadań złożonych w jednym zapisie zgodnie z kolejnością sugerowaną treścią zadania
- układa zadania tekstowe do podanych sytuacji, rysunków i formuł działań, rozwiązuje je i przekształca
- rozwiązuje zadania nietypowe i celowo źle sformułowane
- rozwiązuje zadania typu logicznego
- tworzy łamigłówki matematyczne, wykorzystuje w tym procesie własną aktywność artystyczną, techniczną, konstrukcyjną
- wybrane działania realizuje za pomocą prostych aplikacji komputerowych

5. Osiągnięcia w zakresie rozumienia pojęć geometrycznych:

- rozpoznaje i nazywa figury: koło, prostokąt (w tym kwadrat), trójkąt
- rozpoznaje i poprawnie nazywa figury położone nietypowo
- rysuje odcinki i łamane o podanej długości
- rysuje odręcznie prostokąty (w tym kwadraty) wykorzystując sieć kwadratową
- mierzy obwody różnych figur za pomocą narzędzi pomiarowych, także w kontekstach z życia codziennego
- oblicza obwód trójkąta i prostokąta (w tym kwadratu) o danych bokach
- rysuje drugą połowę figury geometrycznej
- rysuje figury w pomniejszeniu i powiększeniu
- kontynuuje regularność w prostych motywach (szlaczki, rozety)
- rozpoznaje i nazywa wybrane cechy figur geometrycznych
- dostrzega symetrię w środowisku przyrodniczym, w sztuce użytkowej
- mierzy i zapisuje wyniki pomiarów długości, szerokości i wysokości przedmiotów
- dokonuje pomiarów odległości między obiektami, porównuje wyniki
- posługuje się jednostkami: milimetr, centymetr, metr, kilometr
- wyjaśnia związki między jednostkami długości
- posługuje się wyrażeniami dwumianowanymi
- wyjaśnia pojęcie kilometra– wie, że 1 cm to 10 mm

6. Osiągnięcia w zakresie stosowania matematyki w sytuacjach życiowych oraz w innych obszarach edukacji:

- klasyfikuje objekty i różne elementy środowiska społeczno-przyrodniczego z uwagi na wyodrębnione cechy
- dostrzega rytm w środowisku przyrodniczym, sztuce użytkowej i innych wytworach człowieka, obecnych w środowisku dziecka
- dzieli na dwie i cztery części, np. kartkę papieru, czekoladę; używa pojęć: połowa, dwa i pół, cztery równe części, czwarta część lub ćwierć
- używa pojęcia „kilometr” w sytuacjach życiowych (np. przejechaliśmy 27 km)
- wykonuje łatwe obliczenia dotyczące miar długości (z zamianą jednostek)

- waży przedmioty, używa określeń: tona, kilogram, pół kilograma, dekagram, gram
- wykonuje łatwe obliczenia, używając tych miar (z zamianą jednostek)
- porównuje ciężar przedmiotów, wskazuje przedmioty lżejsze i cięższe
- odmierza płyny różnymi miarkami
- używa określeń: litr, pół litra, ćwierć litra
- dokonuje prostych obliczeń i porównuje ilości mierzonych płynów
- odczytuje godziny na zegarze ze wskazówkami oraz elektronicznym (wyświetlającym cyfry w systemie 24-godzinnym) wykonuje proste obliczenia dotyczące czasu
- posługuje się jednostkami czasu: doba, godzina, pół godziny, kwadrans, minuta, sekunda
- wykonuje proste obliczenia zegarowe w obrębie godzin i minut
- oblicza upływ czasu z użyciem jednostek: pół godziny, kwadrans
- posługuje się stoperem, aplikacjami telefonu, tabletu, komputera
- wie, do czego służą termometry i jakie są ich rodzaje
- mierzy temperaturę za pomocą termometru oraz odczytuje ją (również temperatury ujemne bez konieczności posługiwania się liczbami ujemnymi, np. 5 stopni mrozu, 3 stopnie poniżej zera)
- zna kolejność dni tygodnia i miesięcy w roku, liczbę dni w miesiącu
- odczytuje, podaje i zapisuje daty
- umie uporządkować chronologicznie podane daty
- wykonuje proste obliczenia kalendarzowe w sytuacjach życiowych
- wykonuje obliczenia pieniężne; zamienia złote na grosze i odwrotnie, rozróżnia nominały na monetach i banknotach, wskazuje różnice w ich sile nabywczej
- zna będące w obiegu monety i banknoty (złote, grosze)
- rozumie pojęcie długu i konieczność jego spłaty
- rozumie zależności między ilością, ceną i wartością
- oblicza koszt zakupów na podstawie ilości i ceny towarów
- liczy wartość otrzymanej reszty
- układa, rozwiązuje i przekształca proste zadania o kupowaniu i płaceniu
- wykorzystuje warcaby i szachy oraz inne gry planszowe lub logiczne do rozwijania umiejętności myślenia strategicznego, logicznego, rozumienia zasad
- przekształca gry, tworząc własne strategie i zasady organizacyjne
- wykorzystuje nabyte umiejętności do rozwiązywania problemów, działań twórczych i eksploracji świata, dbając o własny rozwój i tworząc indywidualne strategie uczenia się społeczna

EDUKACJA SPOŁECZNA

1. Osiągnięcia w zakresie rozumienia środowiska społecznego:

- identyfikuje się z grupą społeczną, do której należy: rodziną, klasą, a także społecznością lokalną i narodem

- poznaje i respektuje normy i reguły postępowania w tych grupach
- uczestniczy w wydarzeniach i uroczystościach szkolnych oraz organizowanych przez społeczność lokalną
- wyjaśnia, iż wszyscy ludzie posiadają prawa i obowiązki
- wymienia własne prawa i obowiązki jako członka rodziny i ucznia, stara się przestrzegać ich i stosować je w codziennym życiu
- przyjmuje konsekwencje swojego uczestnictwa w grupie i własnego w niej postępowania w odniesieniu do przyjętych norm i zasad
- ocenia postępowanie swoje i innych osób odnosząc się do poznanych wartości takich jak: godność, honor, sprawiedliwość, obowiązkowość, odpowiedzialność, przyjaźń, życzliwość, umiar, powściągliwość, pomoc, zadośćuczynienie, przeproszanie, uznanie, uczciwość, wdzięczność oraz inne, respektowane przez środowisko szkolne
- stosuje formy grzecznościowe w stosunku do dorosłych, w uprzejmy sposób zwraca się do kolegów
- okazuje swoim bliskim miłość i przywiązanie
- nawiązuje i pielęgnuje przyjaźnie w miarę swoich możliwości
- respektuje prawo innych do pracy i wypoczynku
- stara się dzielić z potrzebującymi
- wie, że warto być odważnym, zwłaszcza jeśli krzywdzeni są słabsi
- zastanawia się nad tym, na co ma wpływ, na czym mu zależy, do czego może dążyć, nie krzywdząc innych i dostosowując możliwości do realiów ekonomicznych rodziny
- stara się być sprawiedliwym i prawdomównym, przeciwdziała kłamstwu i obmowie
- wie, że nie wolno zabierać cudzej własności bez pozwolenia, pamięta o oddawaniu pożyczonych rzeczy i nie niszczy ich
- wie, że wyrządzone szkody należy naprawić
- przedstawia siebie i grupę, do której należy, klasę
- zna podstawowe relacje rodzinne między najbliższymi
- rozumie termin adopcja
- zapisuje swój adres, zawód rodziców i innych wybranych członków rodziny
- posługuje się tymi danymi wyłącznie w sytuacjach bezpiecznych dla siebie i reprezentowanych osób, dla bezpieczeństwa własnego jest powściągliwy w używaniu danych osobistych w sytuacjach nowych i wirtualnych
- rozpoznaje i nazywa wybrane grupy społeczne, do których nie należy, np. drużyny i kluby sportowe– stosuje we właściwej sytuacji słowa: porozumienie, umowa
- uczestniczy w wyborach do samorządu uczniowskiego w klasie, w szkole
- wymienia przykłady stowarzyszeń powstałych w efekcie porozumień i umów grup społecznych, w tym stowarzyszenia pomocy osobom niepełnosprawnym, a także stowarzyszenia dużych grup społecznych, jak miasta i państwa, Unia Europejska
- nazywa wybrane narodowości

- jest tolerancyjny
- wie, że wszyscy ludzie mają równe prawa (bez względu na miejsce urodzenia, kolor skóry, wyznawaną religię czy status materialny)
- przedstawia i porównuje zwyczaje ludzi, np. dotyczące świąt i tradycji w różnych regionach Polski
- wie, że są różnice między ludźmi różnych narodów i kultur, podaje przykłady z wybranych krajów Unii Europejskiej i innych regionów świata (m.in. opisuje tradycyjne życie Eskimosów)
- wykorzystuje pracę zespołową w procesie uczenia się, w tym przyjmując rolę lidera zespołu– komunikuje się za pomocą nowych technologii
- współpracuje z innymi w różnych sytuacjach życiowych
- jest uczynny i uprzejmy wobec innych, nawet jeśli różnią się od niego pod względem sytuacji materialnej czy zwyczajów
- wie, że wynagrodzenie otrzymuje się za pracę– wie, że ludzie mają różną sytuację materialną
- wie, że nie można dążyć do zaspokojenia swoich pragnień kosztem innych, należy dostosowywać własne oczekiwania do realiów ekonomicznych rodziny
- w sytuacjach codziennych niesie pomoc potrzebującym, szczególnie osobom starszym i niepełnosprawnym
- opisuje, jakie trudności mogą mieć w życiu osoby niesłyszące lub niewidzące
- ma świadomość istnienia języka migowego oraz alfabetu Braille’

2. Osiągnięcia w zakresie orientacji w czasie historycznym:

- opowiada o legendarnym powstaniu państwa polskiego
- wyjaśnia związek legendy z powstaniem godła i barw narodowych
- opowiada wybrane polskie legendy związane m.in. z Wisłą, Krakowem, Warszawą, Wieliczką, powstaniem nazw wybranych miejscowości
- zna pełną nazwę swojej ojczyzny
- rozpoznaje symbole narodowe: herb, godło i flagę Polski, hymn polski oraz wybrane stroje ludowe (krakowski, góralski)
- opowiada o przygotowaniach do świąt, również państwowych (w tym 1 Maja, 2 Maja, 3 Maja, 11 Listopada oraz 1 Listopada) i w miarę możliwości w nich uczestniczy
- wykonuje chorągiewkę lub kokardę narodową
- zachowuje się godnie i z szacunkiem podczas śpiewania lub słuchania hymnu, wciągania flagi na maszt itp.
- wie, kiedy zakładamy stroje w barwach narodowych
- rozpoznaje i nazywa patrona szkoły, wyjaśnia pojęcie „patron”
- wymienia imię pierwszego króla Polski
- zna znaczenie wyrazu konstytucja, wymienia instytucje i osoby, które rządzą w Polsce
- wymienia nazwy dawnych stolic Polski (Gniezno, Kraków)

- wyjaśnia znaczenie wybranych zwyczajów i tradycji polskich
- opisuje znaczenie dorobku minionych epok w życiu człowieka, jest świadomy, iż stosuje w swej aktywności ten dorobek, np. cyfry arabskie i rzymskie
- podaje przykłady zmian, które zaszły w świecie w ciągu ostatnich stu lat
- opowiada, w jaki sposób na przestrzeni wieków zmieniały się sposoby oświetlania i ogrzewania domów, porozumiewania się, ubierania, transportu, pieczenia chleba, płacenia
- opowiada o życiu w osadzie biskupińskiej i w średniowiecznym zamku
- podaje przykłady dawnych zawodów i opisuje je (m.in. dorożkarz, garncarz, kowal, rymarz, bednarz)
- potrafi podzielić wybrane obiekty na zabytkowe i współcześnie wybudowane na przykładzie Warszawy
- opowiada historię własnej rodziny, przedstawia jej tradycje
- przedstawia wybrane postacie i prezentuje ciekawostki o wielkich Polakach, w tym o Fryderyku Chopinie, Mikołaju Koperniku, Ignacym Łukasiewiczu, Marii Skłodowskiej-Curie, Mirosławie Hermaszewskim, Janie Matejko, Janie Pawle II, Januszu Korczaku, a także o małych powstańcach z powstania warszawskiego i harcerzach z Szarych Szeregów
- opowiada historię odkrycia Ameryki oraz podboju kosmosu
- zna najważniejsze dla Polski wydarzenia historyczne m.in. w kilku zdaniach opisuje odzyskanie przez Polskę niepodległości, II wojnę światową, powstanie warszawski

EDUKACJA PRZYRODNICZA

1. Osiągnięcia w zakresie rozumienia środowiska przyrodniczego:

- rozpoznaje w swoim otoczeniu wybrane gatunki roślin i zwierząt, w tym chronione, typowe dla różnych regionów i krajobrazów Polski
- rozpoznaje i wyróżnia wybrane cechy ekosystemów: lasu, pola, łąki, zbiorników wodnych, a także sadu, ogrodu i parku
- opisuje przyrodę polskich gór
- wymienia przykłady spotykanych w poznanych ekosystemach gatunków i podstawowych zależności między nimi (np. czym żywią się zwierzęta, jakie mają schronienia)
- określa składowe i funkcje ekosystemu na przykładzie lasu
- rozpoznaje wybrane zwierzęta i rośliny, których w naturalnych warunkach nie spotyka w polskim środowisku przyrodniczym, w tym opisuje przyrodę Arktyki i Antarktydy, sawanny, pustyni, rafy koralowej i lasu deszczowego
- rozpoznaje i opisuje w kilku zdaniach wymienione ekosystemy
- rozpoznaje wybrane, popularne gatunki hodowlane
- wie, w jaki sposób warunki konieczne do rozwoju rośliny, są zaspokajane w hodowlach (m.in. porównuje ze sobą piasek i ziemię z ogrodu)– prowadzi proste hodowle roślin
- przedstawia zasady opieki nad zwierzętami domowymi, hodowlanymi i innymi

- potrafi opowiedzieć o pracach prowadzonych przez człowieka w gospodarstwie rolnym, na polu, w ogrodzie i na łące w kolejnych porach roku
- wymienia nazwy gatunków hodowanych i uprawianych w Polsce m.in. podaje przykłady roślin włóknistych, oleistych, okopowych, uprawnych egzotycznych, drzew i krzewów owocowych, zbóż, ziół leczniczych, warzyw o jadalnych łodygach, korzeniach itd.
- podaje przykłady ras psów
- wyjaśnia słowo „ozimina”
- wymienia przykłady szkodników i sprzymierzeńców ogrodnika
- wie, jakie korzyści czerpie człowiek z uprawy roślin i hodowli zwierząt m.in. łączy produkty z gatunkiem, dzięki któremu je otrzymujemy, wymienia przykłady sytuacji, w których zwierzęta (psy, konie) pomagają człowiekowi
- wie, w jaki sposób może pomóc zwierzętom ze schronisk
- zna podstawowe elementy budowy i funkcjonowania roślin (m.in. wyróżnia ich podstawowe formy, wymienia przykłady roślin zimozielonych)
- zna podstawowe elementy budowy i funkcjonowania zwierząt (m.in. opowiada o różnych strategiach życiowych dotyczących odżywiania i rozwoju)
- odszukuje w różnych dostępnych zasobach, w tym internetowych, informacje dotyczące środowiska przyrodniczego potrzebne do wykonania zadania, ćwiczenia
- opisuje zmiany zachodzące w przyrodzie podczas pór roku oraz doby m.in. zna sposoby przystosowywania się zwierząt do zmieniających się warunków (odloty i przyloty ptaków itd.), umie powiązać kolejne fazy rozwoju roślin z porami roku (w tym rozwój kwiatów i owoców)
- opisuje życie człowieka w konkretnych porach roku (sposób dbania o siebie, prace w gospodarstwie, formy odpoczynku)
- wie, jakie są warunki konieczne do rozwoju roślin i zwierząt
- planuje, wykonuje proste obserwacje, doświadczenia i eksperymenty dotyczące obiektów i zjawisk przyrodniczych
- tworzy notatki z obserwacji
- gromadzi i zabezpiecza zbiory przyrodnicze według wskazówek nauczyciela
- podejmuje próbę wyjaśnienia istoty obserwowanych zjawisk według procesu przyczynowo-skutkowego i czasowego
- chroni przyrodę (nie śmieci, szanuje rośliny, pomaga zwierzętom przetrwać zimę itd.)
- zna wybrane zagrożenia dla środowiska ze strony człowieka (spalanie śmieci, zatrucie powietrza i wód, pożary lasów itd.)
- wie o istnieniu wybranych form ochrony przyrody (ochrona gatunkowa, Parki Narodowe, pomniki przyrody, rezerваты), wymienia ich przykłady m.in. w najbliższym otoczeniu – miejscowości, regionie
- wie, jakie informacje można odnaleźć w „Czerwonej Księdze Roślin” oraz „Czerwonej Księdze Zwierząt”
- segreguje odpady, stosuje opakowania przyjazne środowisku i oszczędza wodę

- ma świadomość przyczyn i skutków takiego postępowania
- wyjaśnia słowo recykling, wymienia przykłady, co może powstać po przetworzeniu makulatury i innych odpadów
- projektuje zabawkę lub urządzenie wykonane przy użyciu odpadów

2. Osiągnięcia w zakresie funkcji życiowych człowieka, ochrony zdrowia, bezpieczeństwa i odpoczynku:

- opisuje zawód oraz inne zajęcia wykonywane przez rodziców oraz ludzi znanych z miejsca zamieszkania
- ma świadomość czym zajmują się osoby pracujące w szkole oraz w służbach mundurowych i medycznych (policjant, strażak, lekarz, weterynarz), a także w innych wybranych zawodach (pilot, kelner, fryzjerka)
- przedstawia charakterystykę wybranych zajęć i zawodów użyteczności publicznej
- w sytuacji zagrożenia wie, do kogo może się zwrócić o pomoc
- zna numery alarmowe telefonów: pogotowia, policji, straży pożarnej i numer alarmowy 112
- posługuje się numerami telefonów alarmowych, formułuje komunikat
- wezwanie o pomoc: policji, pogotowia ratunkowego, straży pożarnej
- posługuje się danymi osobowymi w kontakcie ze służbami mundurowymi i medycznymi, w sytuacji zagrożenia zdrowia i życia
- dba o higienę oraz estetykę własną oraz otoczenia, również w trakcie nauki
- opisuje na czym polega zdrowy styl życia (ruch, w tym na świeżym powietrzu, higiena również jamy ustnej, prawidłowe odżywianie, odpoczynek)
- ma świadomość konieczności słuchania wskazówek lekarza i stomatologa
- tłumaczy, czym zajmuje się ortopeda i laryngolog, wymienia lekarzy innych specjalności
- wymienia podstawowe przyczyny powstawania chorób (zna termin bakteria, wirus) oraz niepokojące objawy mogące świadczyć o chorobie– zna podstawowe zasady zapobiegania chorobom zakaźnym i przeziębieniom
- zna podstawowe potrzeby fizjologiczne człowieka
- nazywa główne części ciała i organy wewnętrzne zwierząt i ludzi (serce, naczynia krwionośne, drogi oddechowe, płuca, mózg, nerwy, kości, mięśnie, nerki, pęcherz, przełyk, żołądek, jelita), zna ich podstawowe funkcje i widzi niektóre powiązania między nimi
- reaguje stosownym zachowaniem w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa, zdrowia jego lub innej osoby– zna podstawowe zasady pierwszej pomocy (sprawdzenie przytomności, oddechu i ułożenie w bezpiecznej pozycji nieprzytomnego, a także postępowanie w przypadku zranienia, krwotoku z nosa, oparzenia, zadławienia, przegrzania
- zna niektóre zagrożenia ze strony innych ludzi.
- ma świadomość istnienia urzędu rzecznika praw dziecka
- wymienia i opisuje podstawowe grupy produktów żywnościowych (warzywa i owoce, nabiał itd.)– ma świadomość znaczenia odpowiedniej diety dla utrzymania zdrowia
- opisuje piramidę żywienia i uzasadnia położenie poszczególnych produktów

- ogranicza spożywanie posiłków o niskich wartościach odżywczych i niezdrowych
- zachowuje umiar w spożywaniu produktów słodzonych, zna konsekwencje zjadania ich w nadmiarze
- wymienia przykłady witamin, opisuje miejsca w których się znajdują
- opisuje różne sposoby przechowywania żywności (mrożenie, kiszenie, suszenie, marynowanie)
- opowiada w jaki sposób można w domu przygotować dżem, jakie są etapy przygotowania chleba („od ziarenka do bochenka”)
- przygotowuje posiłki służące utrzymaniu zdrowia
- wykonuje kanapki lub sałatkę warzywną
- ubiera się odpowiednio do stanu pogody
- potrafi samodzielnie określić stan pogody w danym dniu i zanotować obserwacje w kalendarzu pogody
- analizuje zjawiska i wiąże przyczynę ze skutkiem
- orientuje się, o czym mówi osoba zapowiadająca pogodę w radiu lub w telewizji
- rozróżnia podstawowe znaki drogowe
- opisuje, w jakim celu stawiane są znaki zakazu, nakazu, informacyjne i ostrzegawcze
- stosuje przepisy bezpieczeństwa w ruchu drogowym i w miejscach publicznych
- orientuje się, że trudne warunki drogowe i atmosferyczne (oblodzenie, zmrok, śnieg) mogą ograniczać bezpieczeństwo pieszych
- przestrzega zasad zachowania się w środkach publicznego transportu zbiorowego
- wymienia rodzaje statków, samolotów, podaje przykłady nietypowych pojazdów (np. amfibia, dreznia, motolotnia)
- opowiada o czynnościach wykonywanych na lotnisku przed odlotem
- potrafi kupić bilet na pociąg
- stosuje się do zasad bezpieczeństwa w szkole, domu i na dworze, w tym: stosuje zasady bezpiecznej zabawy w różnych warunkach i porach roku, wie jak postępować w przypadku samodzielnego pozostania w domu lub kontaktu z nieznanymi
- wie, jakie niebezpieczeństwa mogą zagrażać turystom w górach oraz na plaży
- rozpoznaje znaki i symbole informujące o różnych rodzajach niebezpieczeństw oraz zachowuje się zgodnie z informacją w nich zawartą
- ma świadomość istnienia zagrożeń ze strony środowiska naturalnego, takich jak np. huragan, burza, lawina, śnieżnica, silne promieniowanie słoneczne oraz ich następstwa: powódź, pożar
- określa odpowiednie sposoby zachowania się człowieka w takich sytuacjach
- zna niebezpieczeństwa grożące ze strony roślin (zatrucia, poparzenia, zranienia)
- rozpoznaje najpospolitsze grzyby jadalne i trujące
- wie, że niektóre zwierzęta mogą być groźne dla człowieka (np. zwierzęta chore, chroniące swoje młode)
- orientuje się, że należy zachować ostrożność przy używaniu sprzętów elektrycznych oraz w kontakcie z substancjami chemicznymi stosowanymi w gospodarstwie domowym i rolnym (leki, środki ochrony roślin, detergenty, nieznanne substancje)

- ma świadomość obecności nieprawdziwych informacji, np. w przestrzeni wirtualnej
- sprawdza informacje, zadając pytania nauczycielowi, rodzicom, policjantowi, straży miejskiej
- stosuje zasady bezpieczeństwa podczas korzystania z urządzeń cyfrowych
- rozumie i respektuje ograniczenia związane z czasem pracy z takimi urządzeniami
- stosuje zasady net etykiety
- ma świadomość, iż nieodpowiedzialne korzystanie z technologii ma wpływ na utratę zdrowia człowieka
- wymienia przykłady pozytywnego znaczenia technologii w życiu człowieka (w tym opisuje działanie katalogu elektronicznego w bibliotece)

3. Osiągnięcia w zakresie rozumienia przestrzeni geograficznej:

- określa położenie swojej miejscowości
- podaje status administracyjny własnej miejscowości (wieś, miasto)
- opisuje charakterystyczne elementy przyrody
- opisuje charakterystyczne miejsca wybranego obszaru w Polsce (np. okolicy zamieszkania) w tym Parki Krajobrazowe i Parki Narodowe.
- wie, w jakim regionie Polski mieszka
- wskazuje na mapie fizycznej Polski jej granice, góry (w tym Tatry, Bieszczady, Karkonosze, Barania Góra), morze, rzeki (Wisłę wraz ze źródłem i ujściem, Odrę, największe rzeki w swoim regionie), wybrane miasta (swoją miejscowość, Warszawę, Gdańsk, Kraków, Toruń, Wieliczkę, stolice makroregionów Polski oraz inne miasta poznawane przy okazji różnych tematów)
- wskazuje na mapie Europy państwa graniczące z Polską
- rozpoznaje i opisuje typowe krajobrazy Polski (krajobraz nizinny, nadmorski, górski; oraz miejski, przemysłowy, rolniczy)
- wskazuje na mapie i opisuje warunki naturalne ważniejszych krain geograficznych Polski
- wymienia i opisuje wybrane bogactwa naturalne Polski (sól, węgiel, żelazo, siarkę, ropę naftową, glinę)
- wskazuje na globusie lokalizację Polski, kontynentów, biegunów oraz państw znanych z lektur szkolnych)
- wymienia i wskazuje na mapie główne kierunki geograficzne
- określa położenie miejscowości używając określeń „na północ od...”
- podejmuje próby samodzielnego odczytywania mapy oraz wyznaczania trasy na podstawie prostych wskazówek
- wymienia nazwę stolicy Polski, opisuje wygląd herbu
- opisuje charakterystyczne obiekty Warszawy (w tym również Pomnik Małego Powstańca i Grób Nieznanego Żołnierza), a także Krakowa i Zakopanego
- wyjaśnia znaczenie stolicy dla całego kraju
- przedstawia charakterystyczne dla Polski miejsca i tradycje z których słynie, m.in. opowiada o zabytkach Krakowa i Warszawy, najstarszej kopalni w Wieliczce, szczególnie cennych obszarach przyrodniczych, wymienia nazwy miejscowości, w których można zwiedzać zabytkową starówkę, średniowieczne zamki, porty

- opisuje sporty zimowe, wymienia miejsca, w których można je w Polsce uprawiać oraz nazwiska najbardziej znanych Polskich sportowców (m.in. Adam Małysz, Justyna Kowalczyk)
- przy pomocy nauczyciela układa plan wycieczki krajoznawczej do jednego z interesujących miejsc w Polsce
- wie, że Polska znajduje się w Europie i należy do Unii Europejskiej
- wskazuje na mapie kilka innych państw należących do niej
- rozpoznaje flagę i hymn Unii Europejskiej
- opowiada o wybranym przez siebie kraju europejskim
- potrafi wymienić przykłady miast będących stolicami państw europejskich
- przy pomocy źródeł potrafi rozpoznać flagi wybranych państw europejskich
- wyznacza główne kierunki geograficzne na podstawie cienia, przy pomocy nauczyciela używając kompasu, oraz obserwując inne elementy świata przyrody
- wymienia stany skupienia wody, nazywa procesy przejścia między nimi (parowanie, skraplanie, topnienie, zamarzanie).
- rozpoznaje charakterystyczne rodzaje opadów (w tym grad i mgła) oraz osadów atmosferycznych (rosa, szron, szadź), opisuje w jaki sposób powstają
- zna podstawowe zasady obiegu wody w przyrodzie
- zna terminy: wody stojące i płynące, wymienia ich przykłady
- opisuje podstawowe cechy światła słonecznego i określa sposób jego obserwacji (odbicie np. w wodzie, cień, rozszczepienie – tęcza)
- potrafi się posługiwać magnesem i opisuje jego działanie
- zna wybrane cechy dźwięku
- zna kolejność pór roku
- ma świadomość, iż pory roku i doby zależą od położenia ziemi względem Słońca – opisuje wpływ światła słonecznego na cykliczność życia na Ziemi
- potrafi wytłumaczyć, dlaczego dzień i noc zmieniają czas trwania w ciągu roku
- podaje daty rozpoczęcia kolejnych pór roku
- potrafi wymienić różnice w pogodzie między poszczególnymi porami roku (m.in. nazywa związane z nimi zjawiska atmosferyczne)
- przedstawia położenie Ziemi w Układzie Słonecznym
- podaje przykłady innych ciał niebieskich (planety, gwiazdy, Księżyc)
- wie, dlaczego Ziemia nazywana jest Błękitną Planetą
- zna znaczenie wyrazu atmosfera i grawitacja
- wykonuje makietę Układu Słonecznego

EDUKACJA PLASTYCZNA

1. Osiągnięcia w zakresie percepcji wizualnej, obserwacji i doświadczeń – wyróżnianie w obrazach, ilustracjach, impresjach plastycznych, plakatach, na fotografiach:

- wyróżnia kształty obiektów
- nadaje im nazwę i znaczenie, podaje części składowe, podobieństwa, różnice, cechy charakterystyczne części składowych
- wyróżnia wielkości i proporcje, położenie i oddalenie pojedynczych obiektów i elementów złożonych, różnice w wyglądzie tego samego przedmiotu w zależności od położenia i zmiany stanowiska osoby patrzącej na obiekt
- wyróżnia barwę, walor różnych barw, różnice walorowe w zakresie jednej barwy, fakturę– wyróżnia cechy charakterystyczne i indywidualne ludzi w zależności od wieku, płci, typu budowy; cechy charakterystyczne zwierząt, różnice w budowie, kształcie, ubarwieniu, sposobach poruszania się

2. Osiągnięcia w zakresie działalności plastycznej i ekspresji twórczej – wypowiedanie się w różnych technikach plastycznych na płaszczyźnie:

- wypowiada się w różnych technikach plastycznych na płaszczyźnie
- umie stosować poznane narzędzia i materiały
- posługuje się takimi środkami wyrazu plastycznego, jak kształt, barwa, faktura
- wykonuje prace rysunkowe, malarskie i graficzne
- wypowiada się w różnych technikach, tworząc przestrzenne prace plastyczne (rzeźby w plastelinie, glinie, modelinie i in.)
- rysuje kredką, kredą, ołówkiem, patykami (płaskimi i okrągłymi), piórem, węglem, mazakiem
- maluje farbami, tuszami przy użyciu pędzli (płaskich, okrągłych), palców, stempli
- wydziera, wycina, składa, przylepia, wykorzystując gazetę, papier kolorowy, makulaturę, karton, ścinki tekstylne itp.
- modeluje (lepi i konstruuje) z gliny, modeliny, plasteliny, mas papierowych i innych, z materiałów naturalnych i przemysłowych (np. szyszki, kasztany, żołądźce, patyki, kora, papier, bibuła, karton, folia metalowa, cienkie druciki, tworzywa, sznurki, opakowania itd.)
- odbija, powiela za pomocą: kalki, tuszu, farby, stempla wykonanego z ziemniaka, gumy, korka i innych tworzyw, a także przy pomocy prostych programów komputerowych
- wykonuje prace, modele, rekwizyty, impresje plastyczne potrzebne do aktywności artystycznej, naukowej
- wykonuje prace i impresje plastyczne jako formy przekazania i przedstawienia uczuć, nastrojów, jako niespodzianki (np. prezent, zaproszenie)
- przedstawia zjawiska i wydarzenia z otaczającej rzeczywistości, realne i fantastyczne, uwzględniając możliwości ruchu ludzi i zwierząt, przedstawia obiekty indywidualne i sceny złożone, kolejne etapy zdarzeń
- przedstawia sceny, sytuacje, zjawiska, przedmioty, odnosząc je do warunków dotyczących kształtu, wielkości, proporcji, relacji w przestrzeni, barw, faktury, waloru czy kompozycji rytmicznej, symetrycznej, zamkniętej, otwartej

- ilustruje sceny i sytuacje (realne i fantastyczne) inspirowane wyobraźnią, baśnią, opowiadaniem, muzyką– przedstawia nastroje, stany uczuciowe, własne i inspirowane przeżyciami, doświadczeniami, marzeniami, stanami pogody, porami roku, utworami literackimi, muzycznymi, filmami, świętami, ważnymi wydarzeniami itd.
- tworzy przy użyciu prostej aplikacji komputerowej, np. plakaty, ulotki i inne wytwory– korzysta z narzędzi medialnych w swojej działalności twórczej
- umie korzystać z przekazów medialnych w zakresie pozyskiwania informacji o wybranych dziedzinach sztuki
- tworzy przedmioty charakterystyczne dla sztuki ludowej regionu, w którym mieszka

3. Osiągnięcia w zakresie recepcji sztuk plastycznych:

- rozpoznaje i nazywa dziedziny sztuk plastycznych, np. malarstwo, rzeźbę
- nazywa dziedziny sztuki użytkowej, np. meblarstwo, tkactwo, ceramikę, hafciarstwo, architekturę, grafikę komputerową
- wypowiada się na temat oglądanych dzieł sztuki plastycznej, przedmiotów, obiektów
- rozpoznaje wybrane dzieła malarskie
- rozpoznaje i nazywa podstawowe gatunki dzieł malarskich i graficznych: pejzaż, portret, scena rodzajowa
- nazywa wybrane przykłady dzieł znanych artystów: malarzy, rzeźbiarzy, architektów z regionu swojego pochodzenia lub innych
- odróżnia techniki malarskie od graficznych
- wyjaśnia pojęcia: oryginał, kopia, obrazu lub rzeźby, reprodukcja
- wskazuje miejsca prezentacji sztuk plastycznych

EDUKACJA TECHNICZNA

1. Osiągnięcia w zakresie organizacji pracy:

- dobiera odpowiednie materiały i narzędzia, posługuje się nimi zgodnie z podanymi zasadami
- umie stosować poznane narzędzia i materiały
- odmierza odpowiednie ilości materiału (prezentuje ekonomiczny styl działania – nie marnuje materiału)
- organizuje pracę i planuje kolejne czynności, utrzymuje ład i porządek w swoim miejscu pracy
- utrzymuje porządek wokół siebie (na stoliku, w sali zabaw, szatni, ogrodzie)
- sprząta po sobie i pomaga innym w utrzymywaniu porządku
- dba o estetykę prac i dobrą organizację warsztatu pracy
- wyjaśnia znaczenie oraz konieczność zachowania ładu, porządku i dobrej organizacji pracy ze względów bezpieczeństwa
- przedstawia własny pomysł rozwiązań technicznych w realizowanym projekcie
- planuje i realizuje własne projekty/prace
- zgodnie współdziała w zespole w czasie realizacji tych prac– wie, że dobra organizacja działania technicznego wymaga pracy indywidualnej i współpracy zespołowej

- ocenia projekty/prace, wykorzystując poznane i zaakceptowane wartości: systematyczność działania, pracowitość, konsekwencja, gospodarność, oszczędność w odniesieniu do korzystania z czasu, materiałów, narzędzi i urządzeń
- wykorzystuje urządzenia techniczne i technologie
- zwraca uwagę na zdrowie i zachowanie bezpieczeństwa z uwzględnieniem selekcji informacji, wykonywania czynności użytecznych lub potrzebnych

2. Osiągnięcia w zakresie znajomości informacji technicznej, materiałów i technologii wytwarzania:

- odczytuje podstawowe informacje techniczne i stosuje w działaniu sposoby użytkowania: materiału, narzędzi, urządzenia zgodnie z instrukcją, w tym multimedialną
- określa wartość urządzeń z punktu widzenia cech użytkowych (łatwa lub trudna obsługa), ekonomicznych, estetycznych
- wie, że wartość użytkowa urządzenia ma ważne znaczenie w czasie podejmowania decyzji o nabywaniu i stosowaniu
- wie, jak wytworzono niektóre przedmioty codziennego użytku (meble, samochody, sprzęt gospodarstwa domowego)
- wie, jak ludzie wykorzystywali dawniej i wykorzystują dziś siły przyrody (wiatr, wodę)
- rozpoznaje wybrane rodzaje maszyn i urządzeń
- podaje przykłady znanych sobie urządzeń wytwórczych (narzędzia, przyrządy), transportowych (samochody, statki, samoloty), informatycznych (komputer, telefon komórkowy)
- wymienia różne rodzaje budowli (budynki mieszkalne, biurowe, przemysłowe, mosty, tunele i in.)
- zna wybrane rodzaje urządzeń elektrycznych (np. latarka, szczotka do zębów)
- wykonuje przedmioty użytkowe, w tym dekoracyjne i modele techniczne z zastosowaniem połączeń nierozłącznych: sklejanie klejem, wiązania, szycia lub zszywania zszywkami, sklejanie taśmą itp.
- wykonuje przedmioty użytkowe, w tym dekoracyjne i modele techniczne z zastosowaniem połączeń rozłącznych: spinania spinaczami biurowymi, wiązania sznurkiem lub wstążką ozdobną
- wykonuje przedmioty użytkowe, w tym dekoracyjne i modele techniczne bez użycia kleju, taśm, zszywek, np. wybrane modele technik origami, modele kartonowe wycinane
- umie ciąć papier, tekturę i wybrane tworzywa sztuczne
- wykonuje przedmioty użytkowe, w tym dekoracyjne i modele techniczne z wykorzystaniem prądu elektrycznego: lampion, dekoracja świąteczna
- montuje modele papierowe i z tworzyw sztucznych według podanych prostych instrukcji i schematów rysunkowych (latawce, makiety domów, statków, samolotów i in.)
- stosuje poznaną technologię przy wykonywaniu przedmiotów użytkowych lub montowaniu wybranych modeli urządzeń
- umie obsługiwać urządzenia techniczne, stosując się do zasad podanych w instrukcjach obsługi
- wykonuje przedmiot/model/pracę według własnego planu i opracowanego sposobu działania

EDUKACJA INFORMATYCZNA

1. Osiągnięcia w zakresie rozumienia, analizowania i rozwiązywania problemów:

- tworzy własne układanki i logiczne sekwencje;
- poznaje pojęcie algorytmu i tworzy algorytmy najprostszych codziennych czynności;
- rozwiązuje zadania i łamigłówki logiczne;
- tworzy instrukcje do wymyślonych, własnych gier np. planszowych
- określa cechy wspólne dla różnych typów zachowań – np. ruchu
- tworzy sekwencje poleceń na potrzeby sterowania obiektem;

2. Osiągnięcia w zakresie programowania i rozwiązywania problemów z wykorzystaniem komputera i innych urządzeń cyfrowych:

- tworzy proste programy w programie Scratch;
- steruje obiektem na ekranie;
- tworzy ciągi poleceń służące do narysowania określonego kształtu, zawierające proste iteracje (np. kwadrat, prostokąt);
- tworzy zaproszenie i dyplom w edytorze tekstu;
- formatuje tekst w edytorze tekstu;
- wstawia do tekstu obrazy pobrane z Internetu, z poszanowaniem prawa o własności intelektualnej.
- łączy obrazy z edytora grafiki i Internetu z tekstem w edytorze tekstu.
- korzysta ze wskazanych stron internetowych – np. scratch.mit.edu, code.org, wikipedia.org, poczty internetowej.
- tworzy prostą prezentację multimedialną

3. Osiągnięcia w zakresie posługiwania się komputerem, urządzeniami cyfrowymi i sieciami komputerowymi:

- kopiuje pliki między folderami,
- wyszukuje w Internecie informacji na zadany temat;
- uruchamia przeglądarkę internetową, prawidłowo wpisuje adres strony;
- drukuje wykonane przez siebie prace;
- kojarzy działanie z efektami pracy komputera z oprogramowaniem

4. Osiągnięcia w zakresie rozwijania kompetencji społecznych:

- współpracuje z innymi uczniami tworząc proste programy w programie Scratch;

5. Osiągnięcia w zakresie przestrzegania prawa i zasad bezpieczeństwa:

- posługuje się udostępnioną mu technologią zgodnie z ustalonymi zasadami
- rozróżnia pożądane i niepożądane zachowania związane z pracą przy komputerze w szkole i w domu
- zna zasady bezpiecznej pracy w Internecie, rozróżnia pożądane i niepożądane zachowania
- przestrzega zasad dotyczących korzystania z efektów pracy innych osób

EDUKACJA MUZYCZNA

1. Osiągnięcia w zakresie słuchania muzyki:

- odróżnia podstawowe elementy muzyki (melodię, rytm, wysokość dźwięku, akompaniament, tempo i dynamikę)
- aktywnie słucha muzyki i określa jej cechy
- rozpoznaje i wyraża środkami pozamuzycznymi charakter emocjonalny słuchanych utworów– rozpoznaje różne rodzaje źródeł dźwięku
- rozpoznaje utwory wykonywane solo i zespołowo, na chór i na orkiestrę
- zna i rozpoznaje niektóre rodzaje głosów ludzkich (sopran, bas)
- rozpoznaje brzmienie wybranych instrumentów muzycznych (fortepianu, gitary, skrzypiec, trąbki, fletu, perkusji)
- zna podstawowe formy muzyczne (AB, ABA) i reaguje ruchem lub gestem na ich części
- uczestniczy w koncertach muzycznych w szkole i poza nią
- zachowuje się kulturalnie podczas koncertu
- wyraża opinie o wysłuchanych prezentacjach muzycznych

2. Osiągnięcia w zakresie ekspresji muzycznej. Śpiew:

- improwizuje głosem proste ilustracje dźwiękowe do tekstów i obrazów
- śpiewa własne piosenki i rymowanki (rymowanki powitalne, wyliczniki, fraszki szkolne i inne)
- podczas śpiewu dba o prawidłową postawę, artykulację i oddech
- śpiewa piosenki charakterystyczne dla tradycji i zwyczajów polskich
- realizuje proste rytmy i wzory rytmiczne za pomocą sylab rytmicznych
- śpiewa i rozpoznaje hymn Polski

3. Improwizacja ruchowa, rytmika i taniec:

- reaguje ruchem na puls rytmiczny i jego zmiany
- wykonuje improwizacje ruchowe do podanej muzyki
- improwizuje ruch kukiełek do muzyki
- realizuje proste rytmy i wzory rytmiczne za pomocą sylab rytmicznych, gestów i ruchu
- wykonuje taniec dworski z epoki renesansu– tańczy podstawowe kroki i figury poloneza i kujawiaka
- zna i tańczy kroki oraz figury gawota oraz prostego ludowego tańca rumuńskiego i tańca kowbojskiego

4. Gra na instrumentach muzycznych:

- odtwarza proste rytmy i schematy rytmiczne na instrumentach perkusyjnych
- gra proste melodie i akompaniamenty na dzwonkach i na flecie
- wykonuje proste ilustracje instrumentalne do podanych tekstów i obrazów
- improwizuje na instrumentach muzycznych według ustalonych zasad

5. Osiągnięcia w zakresie znajomości form zapisu dźwięku:

- zna wybrane znaki notacji muzycznej i reaguje na nie (wyraża ruchem czas trwania wartości rytmicznych, nut, pauz)
- zapisuje dźwięki za pomocą układu klocków rytmicznych i wykorzystuje zapis w zabawie
- korzysta z zapisu melodii w czasie gry na flecie lub na dzwonkach
- wie, że muzykę można zapisać za pomocą znaków muzycznych, zarejestrować przy pomocy komputera, dyktafonu, telefonu

WYCHOWANIE FIZYCZNE

1. Osiągnięcia w zakresie utrzymania higieny osobistej i zdrowia:

- utrzymuje w czystości ręce i całe ciało
- przebiera się przed zajęciami ruchowymi i po ich zakończeniu
- wykonuje te czynności samodzielnie i w stosownym momencie
- dostosowuje strój w trakcie zajęć ruchowych na świeżym powietrzu do rodzaju pogody i pory roku (nakrycie głowy – słońce, lekki mróz itp.)
- dostosowuje strój w trakcie zajęć ruchowych w pomieszczeniu do panujących tam warunków– wyjaśnia znaczenie ruchu w procesie utrzymania zdrowia
- zna wartość aktywności fizycznej i właściwego odżywiania dla prawidłowego funkcjonowania organizmu
- przygotowuje we właściwych sytuacjach i w odpowiedni sposób swoje ciało do wykonywania ruchu, np. pływania, kilkugodzinnej wycieczki, wędrowki itp.
- ma świadomość znaczenia systematyczności i wytrwałości w wykonywaniu ćwiczeń
- uznaje, że każdy człowiek ma inne możliwości w zakresie sprawności fizycznej
- akceptuje sytuację dzieci, które z uwagi na chorobę nie mogą być sprawne w każdej formie ruchu
- wyraża zrozumienie i empatię poprzez zachowanie wyprowadzone z tych wartości
- wie, że choroby są zagrożeniem dla zdrowia i można im zapobiegać (szczepienia ochronne, właściwe odżywianie, aktywność fizyczną przestrzeganie higieny)
- dba o prawidłową postawę podczas siedzenia w ławce i przy stole
- zna wartość aktywności fizycznej i właściwego odżywiania dla prawidłowego funkcjonowania organizmu– właściwie zachowuje się w czasie choroby
- wie, że nie można samodzielnie zażywać żadnych leków ani stosować środków chemicznych niezgodnie z przeznaczeniem
- posługuje się przyborami sportowymi zgodnie z ich przeznaczeniem
- umie wybrać bezpieczne miejsce do zabaw i gier ruchowych
- wie, do kogo zwrócić się o pomoc w sytuacji zagrożenia zdrowia lub życia
- zna numery służb ratunkowych i ogólnopolski numer alarmowy 112

2. Osiągnięcia w zakresie sprawności motorycznych:

- przyjmuje podstawowe pozycje do ćwiczeń: postawa zasadnicza, rozkrok, wykrok, zakrok, stanie na jednej nodze, klęk podparty, przysiad podparty, podpór przodem, podpór tyłem, siad klęczny, skrzyżny, skulony, prosty
- wykonuje skłony, skrętoskłony
- pokonuje w biegu przeszkody naturalne i sztuczne
- biega z wysokim unoszeniem kolan
- biega w połączeniu ze skokiem– biega z przenoszeniem przyborów, np. piłki, pałeczki
- biega z rzutem do celu ruchomego i nieruchomego
- biega w różnym tempie– realizuje marszobieg
- wykonuje przewrót w przód i w tył na materacu z przysiadu podpartego
- wykonuje samodzielnie rozgrzewkę podczas truchtu
- rzuca i podaje jedną ręką piłką małą i dużą w miejscu i w ruchu
- rzuca oburącz do przodu, znad głowy, piłką małą i dużą
- toczy i kozłuje piłkę
- rzuca małymi przyborami na odległość i do celu
- skacze na jednej nodze i obunóż ze zmianą tempa, kierunku, pozycji ciała
- skacze w dal dowolnym sposobem
- skacze przez skakankę
- podnosi i przenosi przybory
- wykonuje przeskok zawrotny przez ławeczkę, naskoki z zeskoku, skoki zajęcze
- wykonuje skłony, skrętoskłony
- wykonuje przetoczenie, czołganie, podciąganie
- wykonuje czworakowanie ze zmianą kierunku i tempa ruchu
- wykonuje ćwiczenia równoważne bez przyboru i z przyborem, np. na ławeczce gimnastycznej
- wspina się, np. na drabinkach
- mocuje się w parach w pozycjach niskich i wysokich
- wykonuje próbę siły mięśni brzucha
- wykonuje próbę gibkości dolnego odcinka kręgosłupa
- współpracuje z partnerem i całym zespołem podczas zadań gimnastycznych
- samodzielnie wykonuje ćwiczenia prowadzące do zapobiegania wad postawy

3. Osiągnięcia w zakresie różnych form rekreacyjno-sportowych:

- bierze udział w zespołowych zabawach ruchowych, minigrach i grach terenowych, zawodach sportowych
- reaguje ruchem na zmiany rytmu, tempa i głośności (zabawy orientacyjno-porządkowe z zastosowaniem sygnałów dźwiękowych)
- respektuje i podporządkowuje się decyzjom sędziego

- organizuje zespołową zabawę lub grę ruchową z wykorzystaniem przyboru lub bez
- zachowuje powściągliwość w ocenie sprawności fizycznej kolegów i koleżanek
- uczestników zabawy
- respektuje ich prawo do indywidualnego tempa rozwoju
- radzi sobie w sytuacji przegranej i akceptuje zwycięstwo, np. drużyny przeciwnej
- gratuluje drużynie zwycięskiej sukcesu– respektuje przepisy, reguły zabaw zespołowych, gier ruchowych i sportowych
- respektuje przepisy ruchu drogowego w odniesieniu do pieszych, rowerzystów, rolników, biegaczy i innych osób, których poruszanie się w miejscu publicznym może tworzyć zagrożenie bezpieczeństwa
- uczestniczy w zabawach i grach zespołowych z wykorzystaniem różnych rodzajów piłek, np. ringo, mini-koszykówka, mini-siatkówka, mini-piłka ręczna i nożna
- potrafi wykonać prawidłowo elementy charakterystyczne dla tych gier: rzuty ringiem, piłką do kolegi, oburącz stojąc lub w biegu, elementy kozłowania stojąc lub w biegu, rzucanka siatkarska itd.– układa zespołowe zabawy ruchowe i w nich uczestniczy
- układa niekonwencjonalne zespołowe zabawy ruchowe i w nich uczestniczy, np. wyścig olbrzymów
- czworakowanie w dużych butach, wyścig klaunów
- wędrowka pary uczniów połączonych szarfą itp.
- ma świadomość, iż sukces w takiej zabawie odnosi się dzięki sprawności, zaradności i współdziałaniu
- jeździ na dostępnym sprzęcie sportowym, np. na hulajnodze, rolkach, deskorolce, rowerze, sankach, łyżwach